

ARBETSPLAN

DAGHEMMET BJÖRKDUNGEN

Reviderad september 2021

Åke Sigfrids, Jenny Nurmi och Jeanette Tikkanen

Ett barn som kritiseras - lär sig fördöma

Ett barn som får stryk - lär sig att slåss

Ett barn som hånas - lär sig blyghet

Ett barn som utsätts för ironi - får dåligt samvete

Men...

Ett barn som får uppmuntran - lär sig förtroende

Ett barn som möts med tolerans - lär sig tålamod

Ett barn som får beröm - lär sig uppskatta

Ett barn som får uppleva rent spel - lär sig rättvisa

Ett barn som känner vänskap - lär sig vänlighet

Ett barn som får uppleva trygghet - lär sig tilltro

Ett barn som blir omtyckt och kramat - lär sig känna kärlek i världen

Av: Dorothy Law Holte

I enlighet med FNs Barnkonvention är verksamheten vid daghemmet uppbyggd att se till barnets bästa. Verksamheten anpassas efter barnens behov och alla barn ges möjligheter till individuell utveckling.

GOD OMVÅRDNAD

Vi är tillräckligt med personal enligt gruppens behov, vilket baserar sig på barnens närvarotider. Det är därmed viktigt att barnens angivna vårdtider håller.

Vi eftersträvar att varje barn skall få individuell tid med en vuxen så att de känner sig sedda och bekräftade.

God omvårdnad baserar sig på en trygg, trivsamt och stimulerande miljö med ansvarstagande och kärleksfulla vuxna. För att skapa trygghet vill vi ha en nära kontakt och kommunikation med barnen. Barnen känner även trygghet i att veta vad som händer varvid daghemmets verksamhet bygger på rutiner.

Dagliga rutiner vid daghemmet består av **föräldra- och barnkontakt** så att barnet blir sett och känner sig välkommet till daghemmet, **samling** där barnen får tillfälle att uttrycka sig och bli hörda, **måltider** med träning av socialisering, vett och etikett med god och näringsrik kost, **vila** där barnen får en chans att varva ner och vara för sig själva samt **utevistelse** med möjlighet att träna fin- och grovmotorik, få frisk luft och leka fritt. För de äldre barnen erbjuds även femårsverksamhet samt förundervisning.

LEKMÖJLIGHETER

Leken är den viktigaste inlärningsmetoden. Det är viktigt att det finns tid för fri lek inne och ute. I leken lär sig barnen att samarbeta, lösa konflikter, bearbeta känslor, upplevelser och intryck samt problemlösning. Genom leken ger vi barnen möjlighet att utveckla sitt språk, sin koncentration och sin uthållighet. Barnen ges möjlighet att få utlopp för sin fantasi och kreativitet.

I vårt samarbete med barnen ingår även vuxenstyrd lek där barnen får lära sig följa regler, samarbete och turtagning. Genom att vägleda, uppmuntra och stöda barnen i deras dagliga lek stärker vi deras sociala kompetens. Pedagogerna är både med och introducerar vissa lekar och låter leken fortgå utan att bryta den ibland. Vi skall även tillhandahålla material och skapa en miljö som uppmuntrar till lek.

Lekmöjligheterna utomhus är stora hos oss. Vi har en fin gård och även inhägnat skogsområde.

PEDAGOGISK VERKSAMHET

Vi vill att alla barn utifrån sina förutsättningar skall få utvecklas till självständiga individer och trygga vuxna genom att ha en meningsfull och lagom utmanande verksamhet. En vuxen skall finnas till hands och stödja barnet i olika situationer.

Den pedagogiska verksamheten innefattar skapande verksamhet, rörelse, musik, språkutvecklande aktiviteter, matematik, utevistelse mm. Vi arbetar årstidsbundet och temainriktat samt tar del av de kristna högtiderna, den åländska kulturen samt skapar medvetenhet om andra kulturer.

All pedagogisk verksamhet planeras samt utvärderas kontinuerligt. Barnens tid på daghemmet dokumenteras och varje avdelning har en mera detaljerad arbetsplan.

En god pedagogisk miljö både väcker barnens nyfikenhet, intresse och lust att lära. Ett variationsrikt arbetsmaterial skall finnas inom räckhåll för barnen.

En gång per termin håller daghemmet stängt för personalens planeringsdag då vi jobbar för att utveckla verksamheten.

JÄMSTÄLLDHETSARBETE OCH GENUSMEDVETENHET

Pedagogerna vid daghemmet skall ha ett medvetet förhållningssätt som verkar för jämställdhet mellan flickor och pojkar. Alla barn oavsett kön, etnicitet och grundförutsättningar skall bemötas likvärdigt och känna att alla är lika viktiga.

Daghemmet accepterar inte mobbning eller mobbningsliknande aktiviteter, vi arbetar förebyggande med detta genom att bl.a. diskutera människors olikheter med barnen samt genom att inte tillåta några kränkningar varken från barn eller vuxna. Kommunens barnomsorg har även en handlingsplan i förebyggande arbete mot mobbning som daghemmet följer.

ALLSIDIG UTVECKLING

Vi vill att barnen skall få möjlighet till en allsidig utveckling genom att erbjuda olika aktiviteter i vår verksamhet.

Fysisk utveckling:

Med fysisk utveckling menar vi bl.a. grundkondition, kroppsuppfattning, goda kostvanor, grov- och finmotorisk stimulans, balans, rytm, god hygien och koordinationsförmåga. Detta tränas bl.a. genom dagliga rörelsestunder, daglig utevistelse, regelbundna besök i skolans gymnastiksal, röra sig i skog och mark, rörelselekar, Mini-Röris, näringsriktig kost, handhygien och massage. Finmotorikträning sker genom att klippa, sy, rita, pussla och snickra.

Emotionell utveckling:

Med emotionell utveckling menar vi att barnet skall känna trygghet i gruppen, vi skall stärka barnens självkänsla och självförtroende, de skall lära sig att våga uttrycka sina känslor och hantera dessa, lära sig respektera olikheter hos människor, kunna hitta konstruktiva lösningar till konflikter och använda ett positivt språk. Detta bl.a. genom att uppmärksamma alla barn, ge närhet och uppmuntran, vara goda förebilder genom att sätta tydliga gränser, vara öppna och spontana. Vi är konsekventa och positiva och vi använder oss av positiva formuleringar och vågar visa känslor.

Social utveckling

Med social utveckling menar vi att barnen skall lära sig ta ansvar för sig själva och andra, lära sig att respektera och följa regler, ta hänsyn till varandra och samarbeta. Vi vill även ge barnen ett gott självförtroende och en positiv jag-bild, lära dem lyssna på både kamrater och vuxna, ge barnen sociala erfarenheter och möjligheter att träna socialt samspel med andra. Detta gör vi bl.a. genom att vara konsekventa, ge utrymme för fri lek, ge barnen eget ansvar, visa exempel på gott kamratskap, uppmuntra barnen i alla situationer, låta barnen försöka själva och vara rättvisa. Vi strävar efter att lära barnen demokratiska värderingar genom att vara lyhörda och ta in deras åsikter och önskemål i verksamheten.

Estetisk utveckling

Med estetisk utveckling menar vi att vi vill göra barnen uppmärksamma på allt som finns i vår omgivning, ge barnen möjlighet att uppleva med alla sinnen och utveckla sin kreativa förmåga, var sak har sin plats och ordning och reda råder, vara rädd om daghemmets saker och plocka undan efter sig. Detta vill vi göra genom bl.a. skapande verksamhet med mångsidigt material, konst, återvinning, litteratur, musik, drama och rytmik, sånglekar, gymnastik, kultur, vistas i naturen, observera årstidsväxlingar och besöka biblioteket och andra kulturella platser.

Språklig och kognitiv utveckling

Grunden för inläring ligger i ett språk. För att stöda den kognitiva utvecklingen behöver man ett välutvecklat kommunikationssätt. Vi strävar efter att alla barn skall få utvecklas i sin egen takt och erbjuder en stimulerande lärandemiljö. Med språklig utveckling vill vi att barnen skall få utveckla ett rikt och nyanserat talspråk, samt sin förmåga att kommunicera med andra och uttrycka tankar. Detta genom att bl.a. ha ömsesidig dialog med barnen, rim och ramsor, läsa sagor, sång och musik, språkutvecklande material, kommunikation i leken, samlingen samt att stöda barnen i sin läs- och skrivutveckling.

Matematisk utveckling

Vi vill att barnen skall utveckla en matematisk medvetenhet genom att upptäcka matematiken i vardagliga aktiviteter. De skall bl.a. kunna ramsräkna, tidsbegrepp, klassificera, konsturera, jämföra, ordna mönster, bilda par, sortera, mäta och väga. Detta uppnår vi genom spel, lekar, i samtal och i konkreta vardagliga situationer.

Mediefostran

Barnet skall ha möjlighet att bekanta sig med olika former av media i daghemmet och i en grundläggande omfattning lära sig använda dem. Personalen i daghemmet ska skaffa sig nödvändig kunskap om barn och media och följa forskningsutvecklingen inom detta.

Tiden för lek och andra förekommande aktiviteter får inte inskränkas till förmån för stillasittande framför digitala medier.

NATUR OCH MILJÖ

Vi vill ge barnen möjlighet att ta del av naturen runt omkring oss och upptäcka och utforska det som händer i naturen. Barnen får uppleva olika miljöer med alla sinnen genom att titta, känna, smaka, lukta och lyssna. Detta gör vi bl.a. när vi leker i skogen och på gården, går på skogspromenad, matar fåglarna, har samling och diskuterar med barnen. Vi uppmuntrar även till hållbar utveckling genom att lära barnen att kompostera, sortera, återanvända olika material och vara rädda om saker i sin omgivning.

RELIGIÖS OCH ETISK FOSTRAN

Vi skall ge möjlighet att möta frågor som hör samman med religion och bekanta sig med de religiösa högtiderna samt hur och varför vi firar dem.

Vi har ett aktivt samarbete med församlingen, de besöker daghemmet och vi besöker även kyrkan.

Om daghemmet har barn med annan religion kommer vi överens med föräldrarna om hur vi på bästa sätt kan ordna det för barnen så att de inte skall känna sig utanför.

Vi vill ge barnen en känsla för vad som är rätt och fel och lära dem ta hänsyn till varandra och allt levande i vår omgivning. Vi vill också att barnen skall få en förståelse för andra människor, deras känslor och lära dem att alla har lika mycket värde.

SAMARBETE MED HEMMET

Med tanke på barnets trivsel, växande och lärande är det viktigt att kontakten mellan vårdnadshavare och personal fungerar. Den dagliga kontakten får vi när barnen hämtas och lämnas på daghemmet, då har vi även möjlighet att prata om hur dagen har varit.

På daghemmet ordnas föräldramöten och utvecklingssamtal.

Aktuell information om verksamheten ges på respektive avdelnings anslagstavla och enskilda informationsbrev till föräldrarna.

Vårdnadshavarna har huvudansvaret för sina barns fostran och utveckling, daghemmet skall utgöra ett komplement till hemmet. Vårdnadshavarna skall informeras om personalens tystnadsplikt och skall tryggt kunna anförtro sig till oss i olika ärenden.

Inskolningen är en viktig del för att skapa en god och nära relation tillsammans med vårdnadshavare och barn. Inskolningen utformas i samråd med vårdnadshavarna för att passa det enskilda barnet bäst.

STÖD FÖR BARNET I BARNOMSORGEN

Allmänpedagogiskt stöd ges till alla barn i barnomsorgen. Arbetet med barnen planeras utgående från Grunderna för förundervisningen för barnomsorgen i landskapet Åland. I den pedagogiska personalens kompetens ingår olika pedagogiska metoder att välja mellan så att varje barn kan bemötas på det sätt som bäst gynnar det. Det individanpassade bemötandet ges inom ramen för det vardagliga allmänpedagogiska arbetet. Daghemmets verksamhet planeras utgående från årstider, religiösa högtider och traditioner samt olika teman utifrån barnens intresseområden och behov.

Specialpedagogiskt stöd ges när det allmänpedagogiska stödet inte är tillräckligt för att tillgodose barnets individuella behov. Stödet skall erbjudas av en specialbarträdgårdslärare på daghemmets begäran med samtycke av vårdnadshavarna. Stödet kan ges både i grupp och enskilt, individuellt anpassat för just det barnet. Just nu är det skolans speciallärare som utför den tjänsten vid daghemmet.

Mångprofessionellt stöd erbjuds då barnet är i behov av ett mer omfattande stöd än vad som kan erbjudas på daghemmet. Stödet är ett samarbete mellan vårdnadshavare, BUF – team, daghemmet och andra sociala stödtjänster. Stödtjänsterna kan vara tal-, ergo- och fysioterapi, BUP och pediatrik specialsjukvård i en habiliteringsplan. Daghemmet samarbetar med de instanser som utför stödtjänsterna med vårdnadshavarnas godkännande. Föräldrarna kan även själva kontakta psykolog via barnrådgivningen vid behov eller oro.

FÖRUNDERVISNING

Hela verksamheten grundar sig på att barnet lär och utvecklas i alla situationer som finns på daghemmet. Året innan barnet börjar skolan får barnet förundervisning dagligen som är planerad utifrån ”Grunderna för förundervisningen för barnomsorgen i landskapet Åland (2013)”.

Vi arbetar bland annat utifrån Bornholmsmodellen - språklekar som systematiskt stimulerar barnens språkliga medvetenhet. Dessutom arbetar vi skolförberedande med matematik, gymnastik, skapande samt natur och miljö. Utöver detta skall barnen även lära sig att vänta på sin tur, sitta stilla, koncentrera sig, ta instruktioner, arbeta självständigt och i grupp.

GODA FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR BARNETS SKOLSTART

Under hela vistelsen på daghemmet förbereds barnen inför skolstarten genom den pedagogiska verksamheten. Den största specifikt skolanpassade verksamheten sker under barnets sista år på daghemmet då barnet deltar i förundervisningen. I förundervisningen läggs koncentrationen på övningar som har betydelse för läs-, skriv- och matematikinläring.

Ett samarbete med skolan skall stödja och underlätta övergången mellan daghem och skola. Daghempersonalen och skolans pedagoger diskuterar förundervisningens innehåll så att övergången till skolan skall bli smidig. Det finns en gemensam samarbetsplan mellan Näfsby skola och daghemmet.

Vid förundervisningsstart på hösten görs ett KTI test av barträdgårdsläraren som sedan utvärderar barnens förkunskaper tillsammans med en specialbarträdgårdslärare för påvisa behovet av eventuella stödinsatser.

På våren genomförs en skolberedskapsobservation av en specialbarträdgårdslärare som stöder en god skolstart för barnet. Barträdgårdslärarna gör kontinuerliga observationer (Axet) av barnet som sedan sammanfattas och med föräldrarnas tillåtelse överlämnas till skolan.

På våren före skolstart besöker de blivande skolbarnen skolan i mindre grupper och tilldelas då en fadder. Faddern tar hand om dem, leker med dem och visar dem runt i skolan, både vid besöken på våren samt vid skolstart på hösten. Den blivande läraren, skolpsykologen och specialläraren kommer även på besök till daghemmet.

BARN MED ANNAT MODERSMÅL

I daghemmets ordinarie verksamhet uppmuntras och utmanas barnet att använda språket vid samtal och i lek. Vid behov stimuleras barnets språk med extra stöd i form av visuella hjälpmedel av daghemspersonalen.

Dessutom erbjuds barnet individuell språkträning i svenska med språklärare på timbasis.

BARN I BEHOV AV SÄRSKILT STÖD

På daghemmet kan det ibland förekomma barn som behöver extra stöd och resurser. Viktigt är då att miljön är rätt anpassad efter barnet, att personalresurser finns t.ex. assistent. Barnet är en i gruppen och deltar i alla aktiviteter efter sin egen förmåga.

Ett individuellt åtgärdsprogram görs upp i samarbete mellan hemmet, barnomsorgens företrädare samt eventuella stödinsatser.

Kommunen skall tillhandahålla en specialbarträdgårdslärare som kommer till daghemmen regelbundet och arbetar med barnen samt handleder personalen. För tillfället har daghemmet samarbete med skolan och deras specialklasslärare fungerar som specialbarträdgårdslärare.

Terapier av olika slag är vårdnadshavarens ansvar men kan även göras vid daghemmet i samarbete med pedagogerna i mån av möjlighet.